

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 października 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mirosław Sadowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marek Dobrowolski

SSN Elżbieta Karska

w sprawie z odwołania M. F.

od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa nr [...] z dnia 6 lipca 2023 r.,
w przedmiocie nieprzedstawienia wniosku o powołanie do pełnienia urzędu
na stanowisku sędziego sądu rejonowego dla Warszawy - Mokotowa w Warszawie,
ogłoszonym w Monitorze Polskim z 2021 r., pod poz. 705,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 16 października 2024 r.,

oddala odwołanie.

UZASADNIENIE

Krajowa Rada Sądownictwa (dalej: „KRS” lub „Rada”) uchwałą nr [...] z dnia 6 lipca 2023 r. o nieprzedstawieniu wniosku o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego sądu rejonowego dla Warszawy-Mokotowa w Warszawie ogłoszonym w Monitorze Polskim z 2021 r., poz.705., na podstawie art. 3 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa

(Dz.U. 2021, poz. 269) Krajowa Rada Sądownictwa nie przedstawiła Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej wniosku o powołanie Pana M. F. do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego sądu rejonowego w Sądzie Rejonowym dla Warszawy-Mokotowa w Warszawie.

W uzasadnieniu Rada wskazała, że na jedno wolne stanowisko sędziego sądu rejonowego w Sądzie Rejonowym dla Warszawy-Mokotowa w Warszawie, ogłoszone w Monitorze Polskim z 2021 r., pod. poz. 705, swoją kandydaturę zgłosił Pan M. F. – referendarz sądowy, w Sądzie Rejonowym [...] w L. z siedzibą w Ś..

Krajowa Rada Sądownictwa uchwałą nr [...] z dnia 12 kwietnia 2022 r. umorzyła postępowanie w sprawie ze zgłoszenia kandydata uznając, że nie spełnia on wymagań ustawowych, określonych w art. 61 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. 2020, poz. 2072 ze zm.) oraz w art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury, ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1139 ze zm.).

Pan M. F. złożył odwołanie od powyższej uchwały.

Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 23 listopada 2022 r. w sprawie o sygn. akt I NKRS 42/22 uchylił zaskarżoną uchwałę i przekazał Radzie sprawę do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu orzeczenia Sąd Najwyższy stwierdził, że ponownie rozpatrując sprawę Krajowa Rada Sądownictwa powinna zgromadzić odpowiednią dokumentację, co dotyczy zwłaszcza stanowiska odwołującego się w zakresie spełniania przez niego warunków formalnych ubiegania się o nominację sędziowską oraz powinna rozważyć zasadność jego osobistego stawiennictwa (wysłuchania).

Podczas ponownego rozpatrywania sprawy, Krajowa Rada Sądownictwa stwierdziła, że dysponowała wszystkimi niezbędnymi w sprawie dokumentami i nie miała wątpliwości co do okoliczności faktycznych sprawy. Rada uznała, że istotna w sprawie jest wykładnia przepisów mających zastosowanie do kandydata. W tym zakresie Rada nie miała wątpliwości co do obowiązującego stanu prawnego i stwierdziła, że Pan M. F. nie spełnia wymagań ustawowych do powołania na stanowisko sędziego sądu rejonowego.

W uzasadnieniu Rada uargumentowała swoją decyzję i przedstawiła ją w uchwale nr [...] z dnia 12 stycznia 2023 r. o umorzeniu postępowania w sprawie ze zgłoszenia na wolne stanowisko sędziowskie. Pan M. F. zaskarżył powyższą uchwałę w całości.

Wyrokiem z dnia 19 kwietnia 2023 r. (I NKRS 16/23) Sąd Najwyższy uchylił zaskarżoną uchwałę i przekazał sprawę Krajowej Radzie Sądownictwa do ponownego rozpoznania. W uzasadnieniu Sąd Najwyższy stwierdził, że uchwała została wydana z naruszeniem przepisów proceduralnych. Wskazał, że *„(...) istotę sporu w niniejszej sprawie było ustalenie czy skarżący M. F. spełnia wymagania formalne do objęcia urzędu sędziego sądu rejonowego, określone w Prawie o ustroju sądów powszechnych, ustawie o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury oraz przepisach przejściowych, regulujących sytuację prawną absolwentów KSSiP, w związku ze zmianami w szkoleniu, a w konsekwencji także wymogów dla kandydatów na urząd sędziego. (...) Z treści zaskarżonej uchwały, jak i załączonej dokumentacji (akt osobowych odwołującego się) wynika, że Rada ponownie rozpatrując zgłoszenie M. F. w konkursie na urząd sędziego sądu rejonowego nie zapoznała się ze (pisownia oryginalna) opinią prawną, tym samym nie wykonała wytycznych Sądu Najwyższego zawartych w wyroku z 23 listopada 2022 r. (I NKRS 42/22), którymi na mocy art. 398²⁰ k.p.c. w zw. z art. 43 ust. 3 u. KRS jest związana. Wobec powyższego odwołujący się podniósł zarzut naruszenia z art. 57a^h § 1 p.u.s.p., która (pisownia oryginalna) wobec pominięcia dokumentów dotyczących przeprowadzonego przez Prezesa Sądu Okręgowego w Warszawie postępowania wyjaśniającego, uznać należy za zasadny. (...) M. F. zasadnie podniósł, że Rada nie mając pełnej dokumentacji i dostępu do informacji w sprawie, powinna była wezwać kandydata do przedstawienia wyjaśnień ze wskazaniem podstawy faktycznej i prawnej ubiegania się o stanowisko sędziowskie, choćby za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, tj. w trybie art. 33 ust. 2 i 3 u. KRS.”*

W celu przygotowania sprawy do rozpatrzenia na posiedzeniu Rady, Przewodniczący Rady wyznaczył zespół, zawiadomił Ministra Sprawiedliwości o jego powołaniu oraz o sprawach indywidualnych przekazanych zespołowi w celu przygotowania ich do rozpatrzenia na posiedzeniu Rady. Minister Sprawiedliwości

nie przedstawił opinii w trybie art. 31 ust. 2b ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz.U. 2021, poz. 269 – dalej: „ustawa o KRS”).

Na posiedzeniu w dniu 3 lipca 2023 r. zespół członków – Krajowej Rady Sądownictwa odbył posiedzenie celem przygotowania stanowiska w przedmiocie rozpatrzenia przez Radę i oceny kandydatury Pana M. F., ubiegającego się o stanowisko objęte niniejszym konkursem. Po zapoznaniu się ze zgromadzonymi w sprawie materiałami i uwzględnieniu wytycznych Sądu Najwyższego zawartych w wyroku z dnia 19 kwietnia 2023 r. (I NKRS 16/23), zespół postanowił zwrócić się do Rady z wnioskiem o zaproszenie na rozmowę Pana M. F..

Na posiedzeniu w dniu 6 lipca 2023 r. zespół członków Krajowej Rady Sądownictwa, przeprowadził rozmowę z zaproszonym kandydatem, a następnie odbył posiedzenie w celu przygotowania stanowiska w przedmiocie rozpatrzenia i oceny na posiedzeniu Rady kandydatury Pana M. F., ubiegającego się o stanowisko sędziego sądu rejonowego w Sądzie Rejonowym dla Warszawy-Mokotowa w Warszawie.

Po zapoznaniu się ze zgromadzonymi w sprawie materiałami, w tym „stanowiskiem” radcy prawnego Sądu Okręgowego w Warszawie i ich przeanalizowaniu, omówił sprawę, odbył naradę i uznał, że materiały są wystarczające do zajęcia stanowiska w sprawie. Członkowie zespołu jednogłośnie przyjęli stanowisko o nierekomendowaniu Krajowej Radzie Sądownictwa kandydatury Pana M. F. na wolne stanowisko sędziego objęte tym konkursem z powodu niespełnienia przez niego wymagań ustawowych stawianych kandydatom pretendującym do objęcia urzędu sędziego sądu rejonowego.

Sąd Najwyższy zobligował Krajową Radę Sądownictwa, by ta, przy ponownym rozpatrywaniu przedmiotowej sprawy uwzględniła „*brakujący*” dokument, z powodu którego doszło do naruszenia przez Radę przepisów postępowania. Brakującym dokumentem miała być „*opinia radców prawnych Sądu Okręgowego w Warszawie*” (s. 12 uzasadnienia wyroku Sądu Najwyższego). Zespół ustalił, że pismem z dnia 1 czerwca 2023 r. Krajowa Rada Sądownictwa zwróciła się do Prezesa Sądu Okręgowego w Warszawie o nadesłanie opinii prawnej, z której wynika, że Pan M. F. spełnia warunki do objęcia stanowiska sędziego sądu rejonowego. W odpowiedzi, Prezes Sądu Okręgowego w Warszawie, w piśmie z dnia 7 czerwca

2023 r. wskazała, że Sąd nie dysponuje dokumentem w postaci opinii prawnej z której wynikałoby, że kandydat spełnia warunki do objęcia stanowiska sędziego.

Przedstawiła natomiast zanonimizowaną korespondencję e-mailową z 14 września 2021 r. dotyczącą Pana M. F. z której wynika m.in., że jest to odpowiedź radcy prawnego zatrudnionego w Sądzie Okręgowym w Warszawie (a nie radców prawnych jak wskazał Sąd Najwyższy – s. 12 uzasadnienia wyroku), który w „odpowiedzi na prośbę o zajęcie stanowiska”, stwierdza, że podstawą ubiegania się o stanowisko sędziowskie nie może być na pewno art. 15 ust. 11 ustawy nowelizującej z 2017 r., bowiem ma on zastosowanie tylko i wyłącznie do osób wymienionych na liście, którą Dyrektor KSSiP sporządził i ogłosił w Biuletynie Informacji Publicznej w terminie 14 dni od dnia wejścia w życie ustawy.

To ustalenie zespół członków Krajowej Rady Sądownictwa w pełni podzielił bowiem przywołana norma art. 15 ust. 11 powołanej ustawy, *expressis verbis* odnosi się do art. 15 ust. 1. Tenże, ostatnio powołany przepis, wyraźnie wskazuje jakie osoby mogły być umieszczone na liście klasyfikacyjnej kandydatów. Generalnie dotyczy to osób, które zdały egzamin sędziowski przed wejściem w życie – czyli przed 21 czerwca 2017 r. ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury, ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2017, poz. 1139). Jak wynika z przedłożonych dokumentów kandydat zdał egzamin 13 października 2017 r. – zatem z przyczyn oczywistych nie mógł zostać objęty dyspozycją art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 11 maja 2017 r. Do Pana M. F. nie ma przy tym zastosowania art. 15 ust. 1 i ust. 11 ustawy o zmianie ustawy o KSSiP, który pozostawiał aplikantom sędziowskim KSSiP, którzy zdali egzamin sędziowski w latach wcześniejszych (do roku 2016) możliwość wyboru stanowiska asesorskiego (zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy o zmianie ustawy o KSSiP byli umieszczeni na uprawniającej do wyboru stanowiska asesorskiego liście klasyfikacyjnej ogłoszonej przez Dyrektora KSSiP zarządzeniem nr 114/2017 z dnia 24 czerwca 2017 r.) lub możliwość ubiegania się przez 5 lat od wejścia w życie ustawy (tj. do dnia 21 czerwca 2022 r.) o stanowisko sędziowskie na zasadach obowiązujących przed nowelizacją ustawy o KSSiP (art. 15 ust. 11 ustawy o zmianie ustawy o KSSiP). Podkreślenia wymaga, że zgodnie z art. 15 ust. 11 ustawy o zmianie ustawy o KSSiP taka możliwość dotyczyła tylko tych aplikantów

aplikacji sędziowskiej w KSSiP, którzy zdali egzamin sędziowski i nie zostali skreśleni z listy aplikantów aplikacji sędziowskiej, a ponadto będąc umieszczonymi na liście klasyfikacyjnej wskazanej w art. 15 ust. 1 ustawy o zmianie ustawy o KSSiP, nie dokonali wyboru stanowiska asesorskiego. Pan M. F. złożył egzamin sędziowski już po wejściu w życie tej ustawy, w związku z czym nie mógł być umieszczony na liście klasyfikacyjnej, o której mowa w art. 15 ust. 1 ustawy o zmianie ustawy o KSSiP, tym samym należy wykluczyć możliwość stosowania wobec niego regulacji z art. 15 ust. 11 ustawy o zmianie ustawy o KSSiP. Ze „stanowiska” radcy prawnego wynika, że zastosowanie do kandydata ma przepis art. 16 ustawy z dnia 9 kwietnia 2015 r. o zmianie ustawy o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2015, poz. 694 ze zm.), który stanowi, że: *„Do aplikantów, którzy rozpoczęli aplikację sędziowską w roku 2015, oraz osób, o których mowa w art. 19 ust. 5, stosuje się art. 61 § 1 pkt 7 ustawy zmienianej w art. 5, w brzmieniu obowiązującym przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.* Z kolei art. 19 ust. 3 stanowi, że *„Kandydaci przyjęci na aplikację sędziowską albo aplikację prokuratorską w latach 2016-2018 na podstawie art. 29 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu obowiązującym przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, odbywają aplikację sędziowską albo aplikację prokuratorską na podstawie przepisów dotychczasowych.”*, Autor „stanowiska” sam stwierdza, że przepis art. 16 ustawy nowelizującej z dnia 9 kwietnia 2015 r. *„nie może mieć literalnego zastosowania do Pana F., ale już od 5 maja 2009 r. treść przepisu art. 61 § 1 ust. 7 p.u.s.p. stanowiła, że jednym z wymogów powołania na stanowisko sędziego jest ukończenie aplikacji sędziowskiej w KSSiP oraz legitymowanie się co najmniej 18. miesięcznym stażem pracy na stanowisku referendarza.* Zdaniem radcy prawnego, kandydat spełnił te dwie przesłanki i to one właśnie stanowią podstawę ubiegania się o stanowisko sędziego sądu rejonowego. Jako uzasadnienie swojego twierdzenia wskazał, że ustawa zmieniająca z 2017 r. w art. 10 uchyliła przepis przejściowy art. 24 ustawy z dnia 10 lipca 2015 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2015, poz. 1224, ze zm.), a zatem za „zasady obowiązujące przed dniem wejścia w życie ustawy zmieniającej z 2017 r. uznać należy rozwiązanie wskazane właśnie w art. 24 ustawy zmieniającej z lipca 2015 r., stanowiące, że do dnia

31 grudnia 2022 r. na wolne stanowisko sędziego mogą zgłosić kandydaturę osoby, spełniające warunki o których mowa w art. 61 § 1 pkt 1-6 p.u.s.p. i które ukończyły aplikację sędziowską w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury i co najmniej 18. miesięcy pracowały na stanowisku referendarza sądowego. Nie sposób zgodzić się z takim tokiem rozumowania. Skoro ustawodawca ustawą zmieniającą z 2017 r. uchylił art. 24 ustawy zmieniającej z dnia 10 lipca 2015 r. to oczywistym jest, że przepis ten od dnia wejścia w życie ustawy z 2017 r., czyli od 21 czerwca 2017 r., nie figuruje już w obrocie prawnym.

Powoływanie się na jego aktualność i zastosowanie przez profesjonalistę świadczącego pomoc prawną (autora „stanowiska”) budzi co najmniej poważne wątpliwości. Gdyby intencją ustawodawcy było pozostawienie przepisu w systemie prawa to uczyniłby to nie za pomocą zwrotu „uchyla się” a np. „traci moc (...) z wyjątkiem przepisu/przepisów”. Omawiany przepis został uchylony w art. 10 ustawy o zmianie ustawy o KSSiP, a więc nie obowiązuje od dnia 21 czerwca 2017 r. Podkreślić należy, że przepis ten utracił moc obowiązującą jeszcze przed złożeniem przez kandydata egzaminu sędziowskiego, zatem tym bardziej powoływanie się na tę regulację jest niezrozumiałe. Zgodnie z art. 16 ust. 1 ustawy o zmianie ustawy o KSSiP aplikacja sędziowska rozpoczęta przed dniem wejścia w życie tej ustawy – jak było w przypadku kandydata – odbywała się na podstawie przepisów dotychczasowych. Jednakże w myśl art. 16 ust. 4 ustawy o zmianie ustawy o KSSiP do aplikantów, którzy kontynuowali aplikację po wejściu w życie przepisów ustawy o zmianie ustawy o KSSiP – w zakresie postępowania po złożeniu egzaminu sędziowskiego – stosowało się art. 32a ust. 1 oraz 33a zmienianej ustawy o KSSiP – a zatem zgodnie z tymi regulacjami 14 dni po zakończeniu egzaminu sędziowskiego Dyrektor KSSiP sporządzał i ogłaszał listę klasyfikacyjną egzaminowanych aplikantów i przedstawiał wykaz wolnych stanowisk asesorskich.

Zarządzeniem Dyrektora KSSiP nr [...] z dnia 2 listopada 2017 r. ogłoszono listę klasyfikacyjną egzaminowanych w 2017 r. aplikantów aplikacji sędziowskiej. Pan M. F. został umieszczony na tej liście na 85. z 90. miejsc. Jak stwierdził w odwołaniu od uchwały Rady nr [...] z dnia 12 kwietnia 2022 r. „w dniu 7 listopada 2017 r. nie podjął stanowiska asesora sądowego z uwagi na wyjątkowo trudną sytuację osobistą i rodzinną w listopadzie 2017 r.”. W rozmowie z zespołem członków KRS w dniu 6

lipca 2023 r., Pan M. F. przyznał wprost, że nie objął stanowiska asesorskiego, bowiem sąd w którym miałby pełnić obowiązki sędziowskie był oddalony od miejsca zamieszkania o 2 godziny jazdy (ale już w marcu 2019 r. zgłosił swoją kandydaturę na stanowisko sędziowskie w tym sądzie). Ponadto, nie objął stanowiska bowiem był przekonany, że może „startować jako absolwent IV rocznika” na stanowisko sędziowskie.

Jednocześnie wyjaśnił, że nie objął stanowiska asesora, bo zgodnie z linią orzeczniczą Sądu Najwyższego, nie mógłby później startować w konkursach na sędziego sądu rejonowego oraz, że „niektórzy aplikanci świadomie rezygnowali z możliwości objęcia asesury uważając, że wolą startować w konkursie przed KRS i już docelowo zostać tym sędzią a nie wybierać półśrodków”. Podsumowując, zespół stwierdził, że drogą dojścia do zawodu sędziego tego kandydata – tak jak i pozostałych aplikantów sędziowskich KSSiP, którzy złożyli egzaminy sędziowskie w 2017 r. i później – była asesura, której kandydat nie odbył.

Tym samym nie spełnił on przesłanki powołania na stanowisko sędziego sądu rejonowego określonej w art. 61 § 1 pkt 7 p.u.s.p. Zgodnie z tym przepisem na to stanowisko może być powołana osoba, która zajmując stanowisko asesora sądowego, pełniła obowiązki sędziego co najmniej przez trzy lata.

Pan M. F. w pkt. 21 karty zgłoszenia określającym stanowisko uprawniające do ubiegania się o nominację sędziowską wskazał „referendarz sądowy”.

Po wszechstronnej analizie zgromadzonej w toku sprawy dokumentacji, w tym po uwzględnieniu wyjaśnień złożonych w dniu 6 lipca 2023 r. podczas rozmowy z członkami zespołu, potwierdzono, że Pan M. F. nie posiada stosownych uprawnień do ubiegania się o nominację sędziowską. Artykuł 61 § 1 pkt 1 oraz 3-7 p.u.s.p. wymienia przesłanki, które kandydat na stanowisko sędziego musi spełnić. Zmiana powyższej ustawy oraz ustawy o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury ustawą z dnia 11 maja 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury, ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2017, poz. 1139) od dnia 21 czerwca 2017 r. pozbawiła m.in. referendarzy sądowych możliwości kandydowania na stanowiska sędziowskie wprost na podstawie przepisów tych ustaw. Jednocześnie, ustawa ta stworzyła możliwość kandydowania na stanowiska sędziowskie osób zatrudnionych na

stanowiskach m.in. referendarzy sądowych, które w dniu wejścia jej w życie, spełniały wymagania do powołania na stanowisko sędziego sądu rejonowego (uczestnik nie spełniał tych wymagań albowiem nie miał zdanego egzaminu sędziowskiego). Stosownie do art. 18 powoływanej ustawy osoba, która w dniu wejścia jej w życie (21 czerwca 2017 r.) na podstawie art. 15 ust. 1 i 2 ustawy zmienianej w art. 9 oraz art. 65 ustawy zmienianej w art. 1 spełnia wymagania do powołania na stanowisko sędziego sądu rejonowego, zachowuje to prawo przez 7 lat od dnia wejścia w życie tej ustawy. Z żadnego aktu nie można natomiast wywieść uprawnienia do kandydowania na stanowisko sędziowskie referendarza sądowego, który te wymagania spełnił po tej dacie. Natomiast, zarówno ze złożonej przez kandydata karty zgłoszenia, dołączonych dokumentów jak i informacji udzielonych przez niego podczas rozmowy z zespołem członków Krajowej Rady Sądownictwa wynika, że jest on zatrudniony na stanowisku referendarza sądowego w Sądzie Rejonowym [...] w L. z siedzibą w Ś. od 1 lipca 2017 r., odbył aplikację ogólną i sędziowską oraz złożył w dniach 19-20 września i 13 października 2017 r. egzamin sędziowski. Rozpoczęcie pracy na stanowisku referendarza sądowego i złożenie egzaminu sędziowskiego po dacie wejścia w życie ustawy (po 21 czerwca 2017 r.) – nie stanowi podstawy do kandydowania na stanowisko sędziego sądu rejonowego.

Odnosząc się wprost do wytycznych Sądu Najwyższego zespół potwierdził, że Pan M. F. nie spełnia wymogów formalnych ubiegania się o stanowisko sędziego sądu rejonowego ani w oparciu o przedstawione przez siebie podstawy prawne, ani w oparciu o przepisy na które powołuje się w swoim „stanowisku” radca prawny Sądu Okręgowego w Warszawie. Stanowisko zespołu w zakresie spełnienia przez Pana M. F. warunków formalnych ubiegania się o nominację sędziowską zostało podjęte po wyczerpującej i wszechstronnej analizie całej zgromadzonej w toku postępowania dokumentacji, w tym „stanowiska” radcy prawnego Sądu Okręgowego w Warszawie, uzupełnionej o wyjaśnienia złożone przez kandydata w dniu 6 lipca 2023 r.

Po wszechstronnym rozważeniu całokształtu okoliczności sprawy, Krajowa Rada Sądownictwa – dzielając w pełni stanowisko zespołu – uznała, że Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej nie zostanie przedstawiony wniosek o powołanie Pana M. F. do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego sądu rejonowego w Sądzie Rejonowym dla Warszawy-Mokotowa w Warszawie.

Podjmując niniejszą uchwałę, Krajowa Rada Sądownictwa stwierdziła, co następuje.

Pan M. F. urodził się w [...] w T.. W 2011 r. ukończył wyższe studia prawnicze na Uniwersytecie [...] w L. z oceną dobrą plus, uzyskując tytuł magistra. Od lipca 2011 r. do grudnia 2012 r. był zatrudniony na stanowisku aplikanta radcowskiego w kancelarii radcy prawnego w K.. Od lutego 2013 r. do lutego 2014 r. odbywał w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury aplikację ogólną, uzyskując 44,9687 pkt., a od marca 2014 r. do września 2017 r. aplikację sędziowską, uzyskując 107,3653 pkt. W październiku 2017 r. złożył egzamin sędziowski z wynikiem dobrym, uzyskując 251,5 pkt (było to drugie podejście kandydata do egzaminu sędziowskiego). Z dniem 1 lipca 2017 r. został mianowany referendarzem sądowym w Sądzie Rejonowym [...] w L. z siedzibą w Ś.. Orzeka w VI Wydziale Gospodarczym Krajowego Rejestru Sądowego. Otrzymał pozytywne opinie służbowe.

Ocenę kwalifikacji Pana M. F. sporządził Pan D. D. – sędzia Sądu Okręgowego w Warszawie, który stwierdził, że opiniowany jest bardzo dobrym kandydatem do objęcia urzędu na stanowisku sędziego sądu rejonowego i w podsumowaniu ocenił całokształt jego pracy i kwalifikacji merytorycznych pozytywnie.

Na posiedzeniu Kolegium Sądu Okręgowego w Warszawie oraz Delegatów Zgromadzeń Ogólnych Sądów Rejonowych w okręgu Sądu Okręgowego w Warszawie 28 lutego 2022 r., zaopiniowano kandydaturę Pana M. F. 8 głosami „za”, przyznając mu 37 punktów, przy braku głosów „przeciw” i „wstrzymujących się”.

Uczestnik postępowania, mimo powiadomienia o terminie, nie wziął udziału w posiedzeniu.

Głosowanie zostało przeprowadzone po zapoznaniu się z oceną kwalifikacji kandydata.

Na posiedzeniu w dniu 6 lipca 2023 r. Krajowa Rada Sądownictwa po wyczerpującej i wszechstronnej analizie dokumentacji zgromadzonej w sprawie stwierdziła, że Pan M. F. nie spełnia wymogów formalnych uprawniających do ubiegania się o stanowisko sędziego sądu rejonowego. Drogą dojścia do zawodu sędziego tego kandydata – tak jak i pozostałych aplikantów sędziowskich KSSiP,

którzy złożyli egzaminy sędziowskie w 2017 r. i później – była asesura, której kandydat nie odbył. Tym samym nie spełnił on przesłanki powołania na stanowisko sędziego sądu rejonowego określonej w art. 61 § 1 pkt 7 p.u.s.p. Zgodnie z tym przepisem na to stanowisko może być powołana osoba, która zajmując stanowisko asesora sądowego, pełniła obowiązki sędziego co najmniej przez trzy lata. Zgodnie z art. 16 ust. 1 ustawy o zmianie ustawy o KSSiP aplikacja sędziowska rozpoczęta przed dniem wejścia w życie tej ustawy – jak było w przypadku kandydata – odbywała się na podstawie przepisów dotychczasowych. Jednakże w myśl art. 16 ust. 4 ustawy o zmianie ustawy o KSSiP do aplikantów, którzy kontynuowali aplikację po wejściu w życie przepisów ustawy o zmianie ustawy o KSSiP – w zakresie postępowania po złożeniu egzaminu sędziowskiego – stosowało się art. 32a ust. 1 oraz 33a zmienianej ustawy o KSSiP – a zatem zgodnie z tymi regulacjami 14 dni po zakończeniu egzaminu sędziowskiego Dyrektor KSSiP sporządzał i ogłaszał listę klasyfikacyjną egzaminowanych aplikantów i przedstawiał wykaz wolnych stanowisk asesorskich. Zarządzeniem Dyrektora KSSiP nr [...] z dnia 2 listopada 2017 r. ogłoszono listę klasyfikacyjną egzaminowanych w 2017 r. aplikantów aplikacji sędziowskiej. Pan M. F. został umieszczony na tej liście na 85. spośród 90. miejsc. Przyczyny dla których nie objął tego stanowiska wskazał na posiedzeniu zespołu członków Krajowej Rady Sądownictwa w dniu 6 lipca 2023 r. Twierdzenie kandydata, że w jego przypadku znajduje zastosowanie art. 24 ustawy z dnia 10 lipca 2015 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2015, poz. 1224 oraz z 2016 r. poz. 633) jest chybione i nie zasługuje na uwzględnienie. Omawiany przepis został uchylony w art. 10 ustawy o zmianie ustawy o KSSiP, a więc nie obowiązuje on od dnia 21 czerwca 2017 r. Podkreślić trzeba ponadto, że przepis ten utracił moc obowiązującą jeszcze przed złożeniem przez kandydata egzaminu sędziowskiego, tym bardziej powoływanie się na tę regulację jest niezrozumiałe i chybione. Aby nie powielać treści argumentacji prawnej uzasadniającej nieprzedstawienie kandydatury Pana M. F. z wnioskiem o powołanie Krajowa Rada Sądownictwa wskazuje, że w pełni podziela stanowisko zespołu i wywód prawny zawarty w jego uzasadnieniu. Rada uwzględniła wszystkie wytyczne Sądu Najwyższego, w tym m.in. odniosła się do stanowiska radcy prawnego Sądu Okręgowego w Warszawie oraz przeanalizowała informacje uzyskane od kandydata

podczas rozmowy z członkami zespołu. Krajowa Rada Sądownictwa uwzględniła także informacje zawarte w piśmie Prezesa Sądu Okręgowego w Zamościu z 25 kwietnia 2021 r., w którym to stwierdził, że Pan M. F. nie spełnia warunków formalnych do ubiegania się o stanowisko sędziego Sądu Rejonowego w Tomaszowie Lubelskim (M.P. 2021, poz. 311). Co prawda treść pisma, dotyczy innego postępowania nominacyjnego, jednakże od tego czasu sytuacja kandydata nie uległa zmianie i w dalszym ciągu nie spełnia on przesłanek warunkujących ubieganie się o stanowisko sędziego.

W głosowaniu na posiedzeniu Krajowej Rady Sądownictwa dnia 6 lipca 2023 r. oddano na Pana M. F. 1 głos „za” i 11 głosów „przeciw”, przy 3 głosach „wstrzymujących się” (oddano ogółem 15 głosów), zatem jego kandydatura nie uzyskała wymaganej bezwzględnej większości głosów.

Odwołujący zaskarżył powyższą uchwałę w całości, wnosząc o jej uchylenie i przekazanie do ponownego rozpoznania przez Krajową Radę Sądownictwa. Zaskarżonej uchwale zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

1. art. 15 ust. 1 i 11 i art. 18 ust. 1 ustawy 2 dnia 11 maja 2017 roku o zmianie ustawy o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury, ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (dalej jako: Nowelizacji ustawy o KSSIP – Dz.U. 2017, poz. 1139) poprzez ich niewłaściwe zastosowanie w sprawie i błędne przyjęcie przez Radę, że odwołujący się nie spełnia wymogów formalnych do ubiegania się o stanowisko sędziego, ponieważ zdał egzamin sędziowski we wrześniu i październiku 2017 roku i ukończył aplikację sędziowską w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury po wejściu w życie z dniem 21 czerwca 2017 r. Nowelizacji ustawy o KSSIP oraz nie odbył asesury sądowej, podczas gdy odwołujący się spełnia wszystkie przesłanki formalne do ubiegania się o stanowisko sędziego, które wynikają z treści art. 24 ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw z dnia 10 lipca 2015 r. (Dz.U. 2015, poz. 1224) w zw. z art. 61 § 1 pkt 1-6 ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. 2015, poz. 133) w zw. z art. 16 ust. 1 Nowelizacji ustawy o KSSIP, tj. oprócz warunków o których mowa w art. 61 § 1 pkt 1-6 ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ukończył aplikację sędziowską i zdał egzamin sędziowski w Krajowej Szkole

Sądownictwa i Prokuratury, pracował przez okres co najmniej 18 miesięcy na stanowisku referendarza sądowego w pełnym wymiarze czasu pracy oraz w dniu 21 sierpnia 2021 r. zgłosił się do konkursu na jedno wolne stanowisko sędziego w Sądzie Rejonowym dla Warszawy-Mokotowa w Warszawie;

2. art. 24 ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw z dnia 10 lipca 2015 r. (Dz.U. 2015, poz., 1224) w zw. z art. 61 § 1 pkt 1-6 ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. 2015, poz. 133) w zw. z art. 16 ust. 1 Nowelizacji ustawy o KSSIP poprzez ich niewłaściwe zastosowanie w sprawie i błędną wykładnię przepisów, prowadzącą do przyjęcia przez Radę, że odwołujący się nie spełnia wymogów formalnych do ubiegania się o stanowisko sędziego, ponieważ zdał egzamin sędziowski we wrześniu i październiku 2017 r. i ukończył aplikację sędziowską w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury po wejściu w życie z dniem 21 czerwca 2017 r. Nowelizacji ustawy o KSSIP oraz nie odbył asesury sądowej, tj. po uchyleniu art. 24 ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw z dnia 10 lipca 2015 r. (Dz.U. 2015, poz. 1224), podczas gdy prawidłowa wykładnia przepisów prawa materialnego w sprawie, dokonana z zastosowaniem przepisu przejściowego, art. 16 ust. 1 Nowelizacji ustawy o KSSIP prowadzi do wniosku, że odwołujący się z uwagi na rozpoczęcie aplikacji sędziowskiej w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury w dniu 31 marca 2014 roku, tj. przed wejściem w życie Nowelizacji ustawy o KSSIP spełnia wszystkie przesłanki formalne do ubiegania się o stanowisko sędziego na zasadach dotychczasowych w drodze konkursu przed Krajową Radą Sądownictwa;

3. art. 15 ust. 10 Nowelizacji ustawy o KSSIP poprzez jego niezastosowanie w sprawie i błędne przyjęcie przez Radę, że odwołujący się nie spełnia wymogów formalnych do ubiegania się o stanowisko sędziego, ponieważ zdał egzamin sędziowski we wrześniu i październiku 2017 roku i ukończył aplikację sędziowską w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury po wejściu w życie z dniem 21 czerwca 2017 roku Nowelizacji ustawy o KSSIP oraz nie odbył asesury sądowej, podczas gdy wszyscy z egzaminowanych aplikantów aplikacji sędziowskiej, którzy złożyli egzamin sędziowski w latach 2015-2016 ukończyli aplikację sędziowską już po wejściu w życie Nowelizacji ustawy o KSSIP, czyli tak

jak odwołujący się, a mimo to mogli ubiegać się i uzyskać nominację na stanowisko sędziego w drodze konkursu przed Krajową Radą Sądownictwa, co świadczy o nierównym traktowaniu kandydatów i dyskryminacji w stosunku do odwołującego się w porównaniu do pozostałych absolwentów Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury w postępowaniu przed Krajową Radą Sądownictwa;

4. art. 15 ust. 1 w z w. z ust. 11 Nowelizacji ustawy o KSSIP poprzez ich niewłaściwe zastosowanie w sprawie i błędną wykładnię przepisów, prowadzącą do przyjęcia przez Radę, że odwołujący się nie spełnia wymogów formalnych do ubiegania się o stanowisko sędziego, ponieważ zdał egzamin sędziowski we wrześniu i październiku 2017 r. i ukończył aplikację sędziowską w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury po wejściu w życie z dniem 21 czerwca 2017 r. Nowelizacji ustawy o KSSIP oraz nie odbył asesury sądowej, przez co został umieszczony na liście klasyfikacyjnej egzaminowanych aplikantów aplikacji sędziowskiej Dyrektora KSSIP z dnia 2 listopada 2017 roku, podczas gdy z treści zaskarżonego przepisu wynika jedynie norma kompetencyjna przyznana Dyrektorowi Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury do sporządzenia i ogłoszenia listy osób uprawnionych do wyboru jednego z wolnych stanowisk asesorskich, przewidzianych do obsadzenia w danym naborze, a przepis ten nie określa materialnoprawnych przesłanek mianowania na stanowisko sędziego, które w stosunku do odwołującego się zostały uregulowane w art. 61 § 1 pkt 1-6 ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. 2015, poz. 133) w zw. z art. 24 ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw z dnia 10 lipca 2015 roku (Dz.U. 2015, poz. 1224);

5. art. 15 ust. 1 i 11 oraz art. 16. ust. 1 w zw. z ust. 4 i 6 Nowelizacji ustawy o KSSIP w zw. z art. 33 ust. 3 oraz art. 33a ustawy o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury (Dz.U. 2017, poz. 146) poprzez ich niewłaściwe zastosowanie w sprawie i błędną wykładnię przepisów, prowadzącą do przyjęcia przez Radę, że odwołujący się nie spełnia wymogów formalnych do ubiegania się o stanowisko sędziego, ponieważ zdał egzamin sędziowski we wrześniu i październiku 2017 r. i ukończył aplikację sędziowską w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury po wejściu w życie z dniem 21 czerwca 2017 r. Nowelizacji ustawy o KSSIP oraz nie odbył asesury sądowej, podczas gdy prawidłowa wykładnia zaskarżonych

przepisów prowadzi do wniosku, że ustawodawca nie uregulował w jej treści sytuacji prawnej osób poprawiających egzamin sędziowski w 2017 r., co świadczy o istnieniu luki legislacyjnej (pominięciu ustawodawcy), ale też nie zmienił zasad odbywania aplikacji sędziowskiej przez osoby poprawiające egzamin sędziowski w 2017 r., którą odwołujący się odbył na zasadach dotychczasowych i nie może ponosić negatywnych konsekwencji zawodowych ze względu na lukę prawną w przepisach Nowelizacji ustawy o KSSIP;

6. prawa materialnego, art. 2, art. 32 ust. 1 i art. 60 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej poprzez niezastosowanie przez Radę wykładni systemowej i funkcjonalnej, założenia racjonalności prawodawcy, nakazu wykładni prokonstytucyjnej i poszanowania praw nabytych, co doprowadziło do ustalenia przez Radę treści przepisów Nowelizacji ustawy o KSSIP w postaci niezgodnej z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej i niesłusznego przyjęcia, że ustawodawca wraz z wejściem w życie Nowelizacji ustawy o KSSIP nie tylko ograniczył przysługujące odwołującemu się prawo do ubiegania się o stanowisko sędziego na zasadach dotychczasowych w drodze konkursu do dnia 31 grudnia 2022 r., które nabył z momentem rozpoczęcia aplikacji sędziowskiej w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury w dniu 31 marca 2014 roku, lecz w całości pozbawił go tego prawa, co prowadzi do naruszenia przez Krajową Radę Sądownictwa wywodzonej z art. 2 Konstytucji RP zasady ochrony praw nabytych.

Odwołujący zaskarżonej uchwale jako sprzecznej z prawem zarzucił także naruszenie przepisów prawa procesowego, mających istotny wpływ na treść podjętej uchwały, tj.:

1. art. 33 ust. 1 w zw. z art. 41 ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa poprzez jego niezastosowanie i podjęcie przez Krajową Radę Sądownictwa uchwały o umorzeniu postępowania z pominięciem wszechstronnego rozważenia sprawy na podstawie załączonej do karty zgłoszenia dokumentacji, która potwierdzała spełnienie przez odwołującego się wszystkich przesłanek ustawowych do powierzenia obowiązków sędziego na chwilę podjęcia uchwały;

2. art. 57ah § 1 ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. 2023, poz. 217) w zw. z art. 33 ust. 2 i 3 oraz art. 41 ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa poprzez umorzenie postępowania w sprawie przez Krajową Radę

Sądownictwa, pomimo że Prezes Sądu Okręgowego w Warszawie na podstawie opinii radcy prawnego Sądu Okręgowego w Warszawie dokonał pozytywnej oceny spełnienia przez odwołującego się warunków formalnych ubiegania się o nominację na stanowisku sędziego, wyznaczając sędziego wizytatora do dokonania merytorycznej oceny kwalifikacji uczestnika konkursu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Odwołanie jako niezasadne, nie zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 44 ust. 1 zd. 1 u. KRS, uczestnik postępowania może odwołać się do Sądu Najwyższego z powodu sprzeczności uchwały Rady z prawem, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej. Stosownie do treści art. 44 ust. 3 u. KRS, do postępowania przed Sądem Najwyższym w sprawach z odwołań od uchwał Rady stosuje się przepisy Kodeksu postępowania cywilnego o skardze kasacyjnej, z wyłączeniem art. 87¹ k.p.c. Zgodnie natomiast z art. 398¹³ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy rozpoznaje odwołanie w granicach zaskarżenia oraz w granicach podstaw, a z urzędu bierze pod rozagę tylko nieważność postępowania. Podstawą odwołania nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów (zob. wyroki Sądu Najwyższego z: 8 października 2014 r., III KRS 45/14; 8 listopada 2017 r., III KRS 29/17; 15 stycznia 2019 r., I NO 1/18; 27 marca 2019 r., I NO 59/18; 1 lipca 2019 r., I NO 70/19). Stosownie zaś do treści art. 44 ust. 1 zd. pierwsze u. KRS odwołanie można wnieść z powodu sprzeczności uchwały z prawem, a zatem zarówno z prawem materialnym, jak i z przepisami postępowania (zob. wyroki Sądu Najwyższego z: 15 stycznia 2019 r., I NO 1/18; 8 listopada 2017 r., III KRS 29/17; 8 października 2014 r., III KRS 45/14).

Kontrola sądowa w sprawach prowadzenia naboru na urząd sędziego dotyczy określonego w art. 60 Konstytucji RP prawa równego dostępu do służby publicznej i obejmuje swoim zakresem wyłącznie, czy postępowanie zostało przeprowadzone na podstawie przejrzystych kryteriów selekcji kandydatów i obsadzania poszczególnych stanowisk w służbie publicznej (zob. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 27 maja 2008 r., SK 57/06, OTK-A 2008, nr 4, poz. 63; wyrok Sądu Najwyższego z 25 lutego 2013 r., III KRS 95/13).

Przedmiotem ochrony wynikającej z art. 60 Konstytucji RP jest przede wszystkim formalny aspekt dostępu do służby, a więc związany z przestrzeganiem jednolitych kryteriów i procedur postępowania, a nie sama ocena kwalifikacji czy też wiarygodności danej osoby z punktu widzenia kryteriów stosowanych w ramach tego postępowania. Celem art. 60 Konstytucji RP jest zapewnienie równości szans dla osób podejmujących starania o pełnienie funkcji w służbie publicznej, realizacja art. 60 Konstytucji RP z jednej strony wymaga od ustawodawcy ustanowienia regulacji materialnoprawnych, określających przejrzyste kryteria selekcji kandydatów i obsadzania poszczególnych stanowisk w służbie publicznej, a z drugiej strony nakazuje stworzenie odpowiednich gwarancji proceduralnych, zapewniających weryfikowalność decyzji w sprawie naboru do służby. Brak odpowiednich procedur kontrolnych i odwoławczych stanowić może istotną przeszkodę w stosowaniu przyjętych reguł, a tym samym naruszać będzie konstytucyjny wymóg traktowania starających się o dostęp do służby na jednakowych zasadach (zob. wyroki Trybunału Konstytucyjnego: z 27 maja 2008 r., SK 57/06, OTK-A 2008, nr 4, poz. 63; z 29 listopada 2007 r., SK 43/06, OTK-A 2007, nr 10, poz. 130; z 8 kwietnia 2002 r., SK 18/01, OTK ZU 2002 nr 2, poz. 16; z 14 grudnia 1999 r., SK 14/98, OTK ZU 1999, nr 7, poz. 163; z 9 czerwca 1998 r., K 28/97, OTK ZU 1998, nr 4, poz. 50).

Zakres kognicji Sądu Najwyższego w ramach oceny uchwał Krajowej Rady Sądownictwa obejmuje zatem wyłącznie badanie, czy uchwała nie pozostaje w sprzeczności z prawem. Kwestie rozpatrywania i oceny kandydatów do pełnienia urzędu sędziego są domeną Rady, podobnie jak ocena doboru kryteriów, a także znaczenie przywiązywane do poszczególnych kryteriów przy ocenie poszczególnych kandydatów. Sąd Najwyższy nie ma kompetencji do merytorycznego rozpatrywania kwalifikacji kandydata na sędziego, a poza gestią Sądu Najwyższego pozostają ustalenia faktyczne i ocena dowodów. Przedmiotem badania ze strony Sądu Najwyższego pozostaje procedura podejmowania uchwały przez Krajową Radę Sądownictwa, a nie przesłanki, które zadecydowały o jej treści. Merytoryczna ingerencja sądu w rozstrzygnięcia Rady byłaby niedopuszczalna, wkraczałaby bowiem w sferę szczególnego władztwa Rady, wynikającego z samych norm

konstytucyjnych (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z 1 lipca 2020 r., I NO 156/19; z 17 czerwca 2020 r., I NO 155/19; z 13 lipca 2017 r., III KRS 17/17).

Ochrona sądowa udzielana kandydatowi na określone stanowisko sędziowskie, dokonywana przy uwzględnieniu art. 60 Konstytucji RP, winna zatem obejmować kontrolę postępowania przed Radą pod względem jego zgodności z prawem, a więc musi być ograniczona do oceny zgodności z prawem zastosowanej *in casu* procedury oceny kandydatury bądź kandydatur i w efekcie przedstawienia Prezydentowi RP wniosku o powołanie lub odmowy objęcia danego kandydata takim wnioskiem. Artykuł 32 ust. 1 Konstytucji RP statuuje z kolei zasadę równości wszystkich wobec prawa i równości traktowania wszystkich przez władze publiczne oraz zakazuje dyskryminacji w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny. Dlatego kontrola sądowa postępowania przed Radą w zakresie jej zgodności z tym przepisem powinna sprowadzać się do oceny, czy wszyscy kandydaci uczestniczący w procedurze konkursowej byli traktowani jednakowo oraz czy żaden z nich nie był w jakikolwiek sposób dyskryminowany. Poddanie kontroli sądowej wyników postępowania przed KRS w takiej indywidualnej sprawie nie może natomiast znaczyć, że Sąd Najwyższy uczestniczyłby w decydowaniu o obsadzie określonego stanowiska sędziowskiego.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wielokrotnie wskazuje się, że sprawowana przezeń kontrola obejmuje w szczególności ocenę tego, czy KRS w odniesieniu do wszystkich uczestników procedury nominacyjnej zastosowała przejrzyste, jednolite i sprawiedliwe kryteria selekcyjne (zob. wyroki Sądu Najwyższego z: 6 października 2015 r., III KRS 50/15; 13 lipca 2017 r., III KRS 17/17; 9 maja 2019 r., I NO 35/19; 10 października 2019 r., I NO 142/19; 27 maja 2020 r., I NO 41/19). Ocena prawidłowości działania KRS sprowadza się w tym zakresie do oceny, czy wszyscy kandydaci uczestniczący w procedurze konkursowej byli traktowani jednakowo oraz czy żaden z nich nie był w jakikolwiek sposób dyskryminowany. Nie chodzi tu zatem o ocenę kwalifikacji czy wiarygodności danej osoby z punktu widzenia kryteriów stosowanych w ramach tego postępowania, ale o formalny aspekt dostępu do służby (wyrok Sądu Najwyższego z 27 maja 2020 r., I NO 41/19; z 30 grudnia 2020 r., I NO 7/20)

Krajowa Rada Sądownictwa ma przy tym możliwość określania we własnym zakresie, które elementy uznać za szczególnie istotne. Nie może zostać uznane za naruszenie prawa przyjęcie przez Radę, że określony element doświadczenia zawodowego zasługuje na wyższą ocenę niż inny (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 30 października 2019 r., I NO 51/19).

Sąd Najwyższy, w składzie orzekającym w niniejszej sprawie, w pełni podziela powyższe stanowisko, potwierdzające prawidłowość decyzji KRS.

Zarzut naruszenia art. 15 ust. 1 i 11 oraz art. 18 ust. 1 ustawy nowelizującej z 2017 r. jest całkowicie chybiony. Krajowa Rada Sądownictwa – tak jak i radca prawny z Sądu Okręgowego w Warszawie – stwierdziła, że do kandydata kategorycznie nie mają zastosowania przepisy art. 15 ust. 1 i 11. Odwołujący stwierdza natomiast, że spełnia wszystkie przesłanki formalne do ubiegania się o stanowisko sędziowskie, które wynikają z art. 24 ustawy z dnia 10 lipca 2015 r. *o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw* (Dz.U. 2015, poz. 1224 – dalej jako: ustawa nowelizująca z 2015 r.) – podczas gdy, ten przepis został uchylony ustawą nowelizującą z 2017 r. art. 10. W ustawie z dnia 10 lipca 2015 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1224 oraz z 2016 r. poz. 633) uchyla się art. 24 -25a.

Uwypuklenia wymaga, iż art. 24 ustawy nowelizującej z 2015 r. stanowił, że do dnia 31 grudnia 2022 r. na wolne stanowisko sędziego mogą zgłosić kandydaturę osoby, spełniające warunki, o których mowa w art. 61 § 1 pkt 1-6 ustawy, o której mowa w art. 1¹ i które ukończyły aplikację sędziowską w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury i co najmniej:

- 1) 18 miesięcy pracowały na stanowisku referendarza sądowego lub asystenta sędziego w pełnym wymiarze czasu pracy;
- 2) przez 3 lata pracowały w charakterze asesora prokuratorskiego.

Zdaniem Odwołującego ustawodawca uchylając przepis art. 24 „pozbawił go w całości” (choć innym razem wskazuje, że tylko „ograniczył w części”) prawa nabytego, jakim jest prawo do ubiegania się o stanowisko sędziego na zasadach dotychczasowych. Zdaniem skarżącego podstawą uznania, że spełnia on

wymagania na stanowisko sędziowskie jest stan prawny sprzed wejścia w życie ustawy nowelizującej z 2017 r. – a konkretnie art. 24 w zw. z art. 16 ust. 1.

Odwołujący w końcu sam przyznaje wprost (patrz: str. 12, akapit 3 odwołania), że „art. 24 ustawy z dnia 10 lipca 2015 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2015, poz. 1224 oraz z 2016 roku, poz. 633) obowiązywał do dnia wejścia w życie Nowelizacji ustawy o KSSIP, tj. 21 czerwca 2017 roku, co wynika z treści art. 10 tej ustawy, który stanowi, że w ustawie z dnia 10 lipca 2015 roku r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 694 oraz z 2016 roku, poz. 633) z dniem jej wejścia w życie uchyla się art. 24-25a.”.

Z powyższego wynika jednoznacznie, że sam Odwołujący zagmatwał się w analizie przepisów mających zastosowanie do jego osoby, w końcu przyznając wprost, że nie spełnia warunków formalnych z podstaw na które się powołuje. Z jednej bowiem strony wskazuje, że raz mają zastosowanie „stare” a innym razem „nowe” przepisy – co widać dobitnie niemalże na każdej stronie z 28. stronicowego odwołania. Kuriozalność toku rozumowania skarżącego polega na tym, że w dalszej części odwołania wskazuje, iż uchylony art. 24 należy odczytywać jednak w związku z art. 16 ust. 1, 4 i 6 ustawy nowelizującej z 2017 r.

Zgodnie z art. 16 ust. 1 ww. ustawy aplikacja ogólna, aplikacja sędziowska i aplikacja prokuratorska rozpoczęte przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy odbywają się na podstawie przepisów dotychczasowych. Odwołujący w dalszej części odwołania wskazuje, iż uchylony art. 24 należy odczytywać jednak w związku z art. 16 ust. 1, 4 i 6 ustawy nowelizującej z 2017 r.

Do aplikantów aplikacji sędziowskich, o których mowa w ust. 1 i 2, stosuje się przepisy art. 32a ust. 1³ oraz art. 33a⁴ ustawy zmienianej w art. 1 (art. 16 ust. 4). Do aplikantów aplikacji prokuratorskich, o których mowa w ust. 1 i 2, stosuje się przepisy art. 32a ust. 1 i art. 33b ustawy zmienianej w art. 1 ust. 6. Do aplikantów aplikacji, o których mowa w ust. 1 i 2, wobec których została wydana decyzja o zawieszeniu w prawach i obowiązkach aplikanta, po uchyleniu tej decyzji stosuje się przepis art. 40 ust. 6⁵ ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, o ile jest możliwa kontynuacja tych aplikacji na podstawie przepisów dotychczasowych. W pozostałych przypadkach aplikanci aplikacji, o których mowa

w ust. 1 i 2, kontynuują aplikację na podstawie przepisów ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, przy czym na wniosek aplikanta Dyrektor Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury może ustalić indywidualny tok szkolenia, skracając czas trwania aplikacji nie więcej niż o 12 miesięcy.

Z powyższego wynika (na co wskazuje Odwołujący i z czym należy się zgodzić), że:

1) aplikacja sędziowska rozpoczęta przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy (21 czerwca 2017 r.) odbywa się na podstawie przepisów dotychczasowych - tak było w przypadku kandydata;

2) jednakże w myśl art. 16 ust. 4 do aplikantów, którzy kontynuowali aplikację po wejściu w życie przepisów ustawy nowelizującej z 2017 r. – w zakresie postępowania po złożeniu egzaminu sędziowskiego – stosowało się art. 32a ust. 1 oraz 33a – a zatem zgodnie z tymi regulacjami 14 dni po zakończeniu egzaminu sędziowskiego Dyrektor KSSiP sporządzał i ogłaszał listę klasyfikacyjną egzaminowanych aplikantów i przedstawiał wykaz wolnych stanowisk asesorskich.

Odwołujący został umieszczony na takiej liście na 85 spośród 90 miejsc. Miejsce to było przewidziane w Sądzie Rejonowym w Białej Podlaskiej. Podczas rozmowy z zespołem członków KRS 6 lipca 2023 r. przyznał, że „nie objął stanowiska asesorskiego, bowiem sąd w którym miałby pełnić obowiązki sędziowskie był oddalony od miejsca zamieszkania o 2 godziny jazdy”. Ponadto, nie objął stanowiska bowiem był przekonany, że może „startować jako absolwent IV rocznika” na stanowisko sędziowskie. Jednocześnie wyjaśnił, że „nie objął stanowiska asesora, bo zgodnie z linią orzecniczą Sądu Najwyższego, nie mógłby później startować w konkursach na sędziego sądu rejonowego” oraz, że „niektórzy aplikanci świadomie rezygnowali z możliwości objęcia asesury uważając, że wolą startować w konkursie przed KRS i już docelowo zostać tym sędzią a nie wybierać półśrodki” (patrz: str. 5 i n. protokołu z posiedzenia zespołu z dnia 6 lipca 2023 r.). Wskazać należy, że drogą dojścia do zawodu sędziego tego kandydata – tak jak i pozostałych aplikantów sędziowskich KSSiP, którzy złożyli egzaminy sędziowskie w 2017 r. i później – była asesura, której kandydat nie odbył z przyczyn wskazanych powyżej. Wprawdzie w odwołaniu od uchwały Rady nr 281/2022 z dnia 12 kwietnia 2022 r. wskazał, że nie objął stanowiska z powodu

trudnej sytuacji rodzinnej, jednakże nie skorzystał z możliwości przewidzianej w art. 33a ust. 7, który stanowi, że na wniosek aplikanta, który z przyczyn losowych nie złożył oświadczenia o wyborze stanowiska asesorskiego, Dyrektor Krajowej Szkoły może wydać decyzję przyznającą aplikantów i prawo uczestniczenia w kolejnym wyborze stanowisk asesorskich na zasadach określonych w ust. 6, tj. egzaminowanego aplikanta aplikacji sędziowskiej zajmującego na liście, o której mowa w ust. 1, miejsce, z którego nie przysługiwał wybór wolnego stanowiska asesorskiego, umieszcza się, na jego wniosek, na liście, o której mowa w ust. 1, sporządzanej w 3 kolejnych latach. W takim przypadku podstawą ustalenia miejsca na tej liście jest liczba punktów uzyskanych przez aplikanta z egzaminu sędziowskiego. Wniosek składa się do Dyrektora Krajowej Szkoły nie później niż do dnia rozpoczęcia egzaminu sędziowskiego w danym roku. Przepis ust. 3 stosuje się odpowiednio. Kandydat w pełni świadomie nie objął stanowiska asesorskiego, bo to „uniemożliwiłoby mu startowanie na sędziego w konkursie przed KRS”. Tym samym nie spełnił on przesłanki powołania na stanowisko sędziego sądu rejonowego określonej w art. 61 § 1 pkt 7 p.u.s.p. Zgodnie z tym przepisem na to stanowisko może być powołana osoba, która zajmując stanowisko asesora sądowego, pełniła obowiązki sędziego co najmniej przez trzy lata.

Całkowicie chybiony jest także zarzut naruszenia przez Krajową Radę Sądownictwa konstytucyjnych norm: m.in. prawa do równego traktowania, zakazu dyskryminowania w życiu zawodowym, różnicowania i utrudniania skarżącemu dostępu do służby. Niespełnienie kryteriów ustawowych, czego skutkiem jest odmowa wystąpienia z wnioskiem o powołanie, nie jest różnicowaniem, dyskryminowaniem czy utrudnianiem dostępu do służby – to pierwsza kwestia. Druga to ta, że Odwołujący uzasadniając powyższe, wskazuje, że „koleżanka” z jego rocznika (czwartego) została przedstawiona przez Radę na stanowisko sędziowskie w sierpniu 2022 r. Jednakże wskazać należy, iż jak Rada podniosła ta kandydatka (absolwentka IV rocznika aplikacji) w dniu wejścia w życie ustawy nowelizującej z 2017 r. legitymowała się zdany egzaminem sędziowskim oraz była zatrudniona na stanowisku referendarza sądowego od co najmniej 5 lat, co uprawniało ją do ubiegania się o stanowisko sędziowskie na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy nowelizującej z 2017 r.

Zgodnie z art. 18. ust. 1 ww. ustawy osoba, która na podstawie art. 15 ust. 1 i 2 ustawy zmienianej w art. 9 oraz art. 65 ustawy zmienianej w art. 1 w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy spełnia wymagania do powołania na stanowisko sędziego sądu rejonowego, zachowuje to prawo przez 7 lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 15 ust. 1 stanowił, że „Na stanowisko sędziego sądu rejonowego może być powołany ten, kto spełnia wymagania określone w art. 61 § 1 pkt 1-6 ustawy zmienianej w art. 5, ukończył aplikację ogólną oraz przez okres co najmniej pięciu lat był zatrudniony na stanowisku referendarza sądowego w pełnym wymiarze czasu pracy. W przypadku zatrudnienia w niepełnym wymiarze czasu pracy, okres wymaganego zatrudnienia podlega proporcjonalnemu wydłużeniu.”.

Z tych względów, w uchwale KRS nr [...] z dnia 30 sierpnia 2022 r. kandydatka została przedstawiona z wnioskiem o powołanie na stanowisko sędziowskie. Absolwenci III i IV rocznika, którzy ukończyli aplikację po wejściu w życie przepisów ustawy nowelizującej z 2017 r. spełnili kryteria o których mowa w przepisach, w tym m.in. legitymowali się zdaniem egzaminem sędziowskim bądź byli zatrudnieni od co najmniej 5 lat na stanowiskach odpowiednio referendarza sądowego lub asystenta sędziego. Odwołujący referendarzem sądowym został kilka dni po dniu wejścia w życie przepisów – 1 lipca 2017 r. zatem do niego nie mają i nie mogły mieć zastosowania przepisy, które objęły pozostałych absolwentów. Odwołujący chcąc objąć stanowisko sędziowskie powinien najpierw objąć stanowisko asesora sądowego. Inaczej kształtowałaby się jego sytuacja gdyby w terminie zdał egzamin sędziowski i posiadał co najmniej 5 letni staż pracy na stanowisku referendarza sądowego lub asystenta sędziego. Odwołujący podniósł również, iż „pozostali absolwenci III i IV rocznika, tak jak odwołujący ukończyli aplikację sędziowską już po wejściu w życie Nowelizacji ustawy o KSSiP, a mimo to mogli ubiegać się i uzyskać nominację na stanowisko sędziego w drodze konkursu przed Krajową Radą Sądownictwa”, w sytuacji, gdy omawiany przepis stanowi o aplikacji ogólnej a nie sędziowskiej.

Zdaniem Sądu Najwyższego wszystkie zarzuty zawarte w odwołaniu dotyczą w istocie niezadowolającego – z perspektywy odwołującego się – rezultatu, będącego konsekwencją podjętych przez niego uprzednio działań. Odwołujący

wdał się w polemikę z prawidłową oceną dokonaną przez Krajową Radę Sądownictwa licząc na uzyskanie korzystnego dla siebie rozstrzygnięcia.

Wobec bezzasadności podstaw i zarzutów odwołania, Sąd Najwyższy orzekł zatem o jego oddaleniu na mocy art. 398¹⁴ k.p.c. w związku z art. 44 ust. 3 u. KRS.

Marek Dobrowolski Mirosław Sadowski Elżbieta Karska

[SOP]

[a!]